

OKAY TİRYAKİOĞLU

BAR- BAROS

ROMAN

DENİZLERİN
HÂKİMİ

i y i k i k i t a p l a r v a r . . .

TİMAŞ YAYINLARI

İstanbul 2021

timas.com.tr

BARBAROS HAYREDDİN PAŞA

Okay Tiryakioğlu

TİMAŞ YAYINLARI | 5291
Edebiyat Kitaplığı-Roman | 253

EDİTÖR

Kadir Güven

SON OKUMA

Ebrar Beyza Özcan

KAPAK TASARIMI

Furkan Pehlivan

KAPAK İLLÜSTRASYONU

Evren İnce

İÇ TASARIM

Nur Kayaalp

1. BASKI

Ağustos 2021, İstanbul

ISBN

ISBN: 978-605-08-3919-7

TİMAŞ YAYINLARI

Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr

timas@timas.com.tr

timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık

Sertifika No: 45587

BASKI VE CİLT

Mega Basım

Cihangir Mah. Güvercin Cad.

No:3 Baha İş Merkezi

Avcılar / İstanbul

Telefon: (0212) 412 17 00

Matbaa Sertifika No: 44452

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak

Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.

İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

BARBAROS HAYREDDİN PAŞA

Okay Tiryakioğlu

OKAY TİRYAKİOĞLU

1972'de Mersin'de doğdu. Çocukluğu İstanbul-Erenköy'de geçti. Annesinin armağan ettiği gizemli ve kara mizah yüklü öykü kitaplarıyla edebiyata dair ilk heyecanları uyanmaya başladı. Bilkent Üniversitesi'ndeki eğitimini 1994'te yarıda bırakarak tamamen edebiyata yöneldi. Yurt dışında, uzak ve gizemli ülkelerde yaşamayı daima sevdi.

Edebiyat çalışmalarının roman alanındaki ilk ürünü olan *Karanlığın Çağrısı* isimli eseriyle Beyan Yayınları 2002/İlk Romanlar Ödülü'nü kazandı. İkinci romanı *Gölgeler* 2004'te basıldı. Bunu 2005'te üçüncü romanı *Bin Yılların Gecesi* takip etti. Asıl çıkışını 2009'da *Kuşatma 1453* ile yaptı. Tarihi roman okurlarının büyük ilgisiyle karşılaşan *Kuşatma 1453*'ü, *Kanuni* ve *Yavuz* başta olmak üzere diğer romanları izledi. *Barbaros*, Okay Tiryakioğlu'nun Timaş Yayınları tarafından yayımlanan yirmi beşinci romanıdır.

Eserleri:

Kumandan

Kuşatma 1453

Yavuz

IV. Murat

Kanuni

Mevlana

Abdülhamid

Sultan

Alparslan

Süleyman Han

Yıldırım Bayezid

Devlerin Savaşı

Kurt ve Kuzgun

Fatih Sultan Mehmed Han

Kızıl Ufuklar

Cengiz Han

Kayıp Sır

Selahaddin Eyyubi

Tarik Bin Ziyad

Attila

Şeyh Şamil

Osman Gazi

Halid bin Velid

Nizamülmülk

Barbaros

www.facebook.com/okaytiryakioglu

www.twitter.com/okaytiryakioglu

I.BÖLÜM
VERDİĞİM SÖZ

I

*“İnsanlar gösterdiğiniz nedenlere,
içtenliğinize ve acılarınızın ağırlığına
ancak siz öldüğünüzde inanırlar.”*

Albert Camus, *Düşüş*

13 Eylül 1482 – Midilli

Sağlam yapılı iki genç, Vatera Limanı’ndan kuzey kayalıklarına doğru uzanan gölgeli vadi boyunca yürüyordu. Yaşı büyük delikanlı kimi zaman usulca, “Koş!” diye emrediyor, daha kumral olmasına rağmen kardeşi olduğu ilk bakışta anlaşılan diğeri, kızıl sakallı ağabeyine hiç sızlanmadan itaat ediyordu.

“Hepsi geçecek,” diyordu sık sık büyük kardeş, “Alışacağız... Her şey düzelecek... İlk biz değiliz ki, herkesin başına gelir ve insan nihayet alışır...”

Bunları kardeşini teselli kadar, kendini de yatıştırmak için söylüyor olabilirdi. Oysa çoğu zaman suskundular. Durgun, içten içe gazaplı bir halleri vardı. Doğuştan hakları olduğuna inandıkları bir şeylere sahip çıkan soyluların köklü öfkesi kımıldanıyordu gözlerinde. Yalın bir sarsıntının buğusu yüzlerini gölgelemiş, talimli omuzlarına cihanın ağırlığını yüklemişti.

İkinci vakti, Bozbey Hanı rampasına ayrılan kuru dere yatağına girerlerken kısa bir süre durdular. Büyük kardeş havayı koklayarak yoldaki gizli işaretlere bakındı. Küçük olanın eli belindeki yatağının kabzasındaydı. Aksi istikametteki dört yönü tetkik ederek ağabeyinin sırtını kolluyordu. Saha eğitimlerinde, yüzlerine tokat, yumruk ve kamçıyla yeni yeni çizgiler, ifadeler ve mimikler kazandıran zabitlerinin yerleştirdiği bu hayati alışkanlıkları uygulamak, onlar için yemek, içmek kadar doğaldı.

İki kardeş yürümeye devam ettiler ve çok geçmeden bir ladinin mavi dalları altına çöküp dağarcıklarını ve kırbalarını çözdüler.

“Bu saate kalmamalıydık,” dedi ağabey. “Babam fena kızacak!..”

‘Elden ne gelir,’ dercesine omuz silkti öteki.

Ağabey, “Cenaze hali işte,” diyerek yüzüne makul bir ifade verdi. Babasına yapmak zorunda olduğu izahın hazırlığıydı muhtemelen bu. Küçük kardeş sevgiyle izledi ağabeyini. Sonra bakışlarını yamaçlara doğru uzanan kayın, köknar ve ladin ağaçlarının gölgelerinde kımıldanan sonbahara çevirdi. Mevsimin uzayan gölgelerinden hoşlanmıyordu. Uğultulu, acı rüzgârından ve bu vadiden hoşlanmadığı gibi tıpkı. Acıkmadığını, sadece yürümek istediğini söylemek istedi ama vazgeçti. Üzerine titreyen ağabeyinin itiraz edeceğini biliyordu.

“Kuzeybatıya ilerleyen bu vadede, eski bir Roma yolunun kalıntılarının bulunduğunu anımsıyorum,” dedi bir ara ağabey. Ellerini kırbasından akıttığı suyla yıkadıktan sonra kurutulmuş et, acı çökelek ve yumruğuyla kırdığı kuru soğanı sardığı yufka ekmeklerden birini kardeşine uzattı. “Kervanların kullandığı Çorak Bayır, Kal-lonis Körfezi’ne uzanan tepelerin yamaçlarından aşıyor biliyorsun. Çifte devriye yolları ise daha kısa ama akşam ezanından sonra bu geçitler sivillere yasak!..”

“Rodos korsanlarından sebep, öyle değil mi Oruç ağabey?” diye sordu küçük kardeş.

“Evet Hızır,” dedi kardeşinden daha iri kıyım ağabey.

“Kemal Reis buradayken adaya çıkmaya cesaret edebilirler mi?”

“En tedbirli olmamız gereken zaman, en emniyette olduğunu sandığımız anımızdır!..’ demez mi babam?”

“Der.”

“‘Su uyur düşman uyumaz,’ demez mi?”

“Der.”

“O halde?”

*

Hızır, ağaçların üst dallarını sarsan rüzgârı dinledi, “Eski Roma yolunun akşamları kötü cinlerle dolu olduğunu bilmiyor mu bu korsanlar?”

Oruç, başını iki yana sallarken gülümsedi, “Onlar cinlerden falan yılacak adamlar değildir. Zaten hemen her zaman sarhoş oldukları için, iblisin ta kendisi gelip yanlarına otursa da aldırılmazlar.”

Ekmeğini isteksizce ısırdı Hızır, “Onlardan korkmuyorum.” Gözleri kuytuları taradı bir an. “Hem bu korsanlar, Sultanımız II. Bayezid Han’ın tahta çıktığı günden bu yana fazlasıyla cüretkâr davranırlar. Zira merhametli Bayezid-i Veli Han, tüm ülkesi ve yakın coğrafyasında yalnızca huzur isteyen biri.”

Ağabeyi sessiz kalınca, ikircimli bir ifadeyle başını çevirip baktı Hızır. Güneşin son pırıltılarının kızıl altın tozu serptiği saçları omuzlarına doğru dökülmüş delikanlı, kardeşi için bir diğer yufka ekmeğin arasına helva sermekle meşguldü. Hızır, itiraz edemeyeceğini bildiği için, elindeki yarım dürümü süratle tıktı ağzına.

Oruç, hafifçe iç geçirdi, “Hünkar’ın sessizliğini ürkekliliğine yoran varsa eğer çok yanılıyor. Fatih Sultan Mehmet Han’ın kanı şimdilik susuyorsa eğer, mutlak bir bildiği vardır. Hem eskiler boşa söylememişlerdir ki, ‘Uysal atın çiftesi pek olur!’”

“Batı’da ve Doğu’da mutlak savaş şartları hâkim henüz ağabey. Anadolu kervanlarından ve limanlardaki diğer gemi sahiplerinden işittiklerini zaman zaman dostlarıyla konuşur babam. Hemen hepsi tedirgindir! Fatih Sultan Mehmet Han’ın asker çıkardığı Otranto’dan çekilmemiz ve bir daha İtalya’ya akın yapmamamız karşılığında,

Sicilya Kralı Alfonso'nun, Adriyatik ve İyon Denizi'nde ticaret gemilerimize seyrüsefer serbestisi tanınması tamamen yanıltıcı görünüyor.”

Oruç, bir sineği savar gibi salladı elini, “Sicilya Kralı bize vız gelir. Seyrüsefer serbestisiymiş. Hem ipler gerçekte Kutsal Roma İmparatoru Maksimilyan'ın, dolayısıyla Habsburgların elindedir.”

“Ağabey, babamın demesine bakılırsa, sadece bu yaz kırktan fazla gemimize, Vatikan'a bağlı Kanonik teşkilatınca el konulmuş, iki yüzden fazla sivil tüccarımız ise tutsak alınmış.”

Oruç süratle yemeğini atıştırırken, “Maalesef öyle,” dedi. “Gerçekte Fatih Sultan Mehmet Han'ın vefatıyla, düşman usul usul baş kaldırır oldu. Bir de şu Şeyh Haydar meselesi var! Azerbaycan, İran ve Suriye'deki faaliyetleri ona umulmadık bir tesir alanı oluşturuyor. Anadolu içlerine kadar uzanan kolları bir an evvel kesilmezse eğer, devlet için büyük bir gaileye dönüşebilir. Bir zamanlar ehlisünnet bir yolken, siyasi nedenlerden dolayı Şiiliği benimseyip özünden kopan Safeviye tarikatı, Anadolu içlerindeki göçerler üzerinde kolaylıkla nüfuz oluşturuyor ve henüz haklarında hiçbir tedbir alınmadığını işitmedik.”

“Kendimi bildim bileli herkes Şeyh Haydar'ın, Akkoyunlu Uzun Hasan'ın kızıyla yaptığı evliliği konuşur ağabey. Dünya kurulduğundan bu yana, kimsenin başına böylesine bir devlet kuşu konmadığını söylerler.”

“Öyle maalesef. Uzun Hasan'ın, Trabzon Komnenlerinin prensesi Maria Despina ile yaptığı evlilikten doğma kızları Âlemşah Halime Begüm, şimdi Şeyh Haydar'ın karısı. Bu durum, Akkoyunlu ve Komnen hanedanlarına katılmış biri olarak Şeyh Haydar'a, Batı'da ve Doğu'da büyük bir kabul ve itibar sağlıyor. Vatikan, uzlaşabileceği Şii bir devleti, ehlisünnet Osmanlı'ya açıkça tercih eder. Bu Selçuk zamanında da böyleydi. Batı'nın gerçekte ehlisünnetten başka bir düşmanı olmadığını en açık alameti, Şeyh Haydar'a, Kanonikler aracılığıyla ulaştırılan nakdi yardımın yanı sıra, ateşli silah, mühimmat ve bunların donanımlarıdır.” Başını ağır ağır iki yana salladı Oruç, “Yazık, çok yazık...”

“Şeyh ve bağlılarının ateşli silahlara intibak edemedikleri söyleniyor.”

“Öyledir. Bizim yeniçeriler de ilk başta edemezlerdi, lakin harp sahalarının geleceği ateşli silahlardadır. II. Bayezid Han’ın emriyle, kalyatların pruvalarına menzil toplarının yerleştirilmesine başlandı bile. Denizler Hâkimi Kemal Reis, bunu ilk tatbik edenlerden! Ah şu Şehzade Cem meselesi olmasaydı... Ah can korkusuyla tutup da Rodos Şövalyeleri’ne sığınmasaydı eğer, Endülüs’te büyük zulüm gören İslam kardeşlerimize yardımımız daha doğrudan olabilirdi...”

Derin bir iç geçirerek, ağır ağır tozan yolun ötelere baktı Oruç, “Büyük bir donanmayla Endülüs kıyılarına çıkmış, ülkenin içlerine doğru ilerliyorduk belki de... Kim bilir, aynı zamanda yeniden Otranto’ya asker çıkarmış, Vatikan’la yarım kalan hesabımızı görmek için yürüyorduk. Lakin Şehzade Cem bu yaz, İslam’ın ve Türklerin can düşmanı, Rodos Şövalyeleri’nin büyük üstadı Pierre d’Aubusson’un şatosunda kendi kendini tutsak etmiştir. Düşmanın eline böyle bir koz vermişken, son pişmanlığın faydası kime? ‘Ne ettim de kendimi ve ehli İslam’ı böyle paymal ettim,’ der durur, içli gözyaşları dökmüş garip ama nafil.”

Oruç’un, tıpkı saçları gibi, akşam güneşi rengi pırıl pırıl gür sakalları tanıdık, belirgin bir öfkeyle ürperiyordu şimdi. Hızır, ağabeyinin güçlü varlığıyla bir kez daha huzur duydu. Zaman zaman sertleşen rüzgârla saldıran gölgeler, delikanlının saç ve sakallarını harlı ateş yalımlarına dönüştürüyor, onu, kardeşinin zihninde yarı düşsel ve ulaşılmaz bir mevkiye yükseltiyordu. Ağabeyine bu kadar ihtiyaç duyduğu bir dönem hiç olmamıştı. Buna sebep, biraz da yüreğinde muhkem, çelikten bir palanganın gerisinde tuttuğu merhum annesine olan benzerliğiydi kuşkusuz.

Bakışları birden bulanıklaştı Hızır’ın.

II

Cenazesini bu öğlen defnettikleri annelerinin de böyle kızıldı saçları. Gözleri de aynı koyu yeşildi işte. Hızır, ağabeyine baktıkça, acısının şaşkınlık uyandıran derinliğini görüp ürperiyor, bununla nasıl baş edebileceğini bir türlü hesap edemiyordu.

“Son zamanlarda, geceleri Rodos korsanlarının batı kıyılarında görüldükleri söyleniyor,” dedi, hırsla yufka ekmeğini atıştırırken Oruç. “Bilhassa akşam vakitleri dikkatli olmayanın hali yaman. Neden olduğunu henüz bilemediğimiz bir vahşetle saldırıyorlar. Bugüne kadar misline rastlamadığımız bir deliliğe kapılmışlar sanki...”

Birden susup kardeşine baktı Oruç. Nefti gözlerinin karanlığında kıpırdanan bir pişmanlıkla, “Sakin boş yere kaygılanma,” dedi. “Hem onlardan korkmadığını söylemiştin az önce... Belki de yalnızca söylentidir yaptıkları... Bak, yanımda küçük bir bakraç da yoğurt var. İçine biraz dut pekmezi katacağım ki şimdi, bayılacaksın...”

Hızır, nemli avuturlarının gerisinde dönenen lokmasını güçlükle yutarak, “Korkmuyorum ağabey,” dedi. Sonra hafifçe eğdi başını, “Aslında korkmak istemiyorum. Çünkü bir kez dahi geri adım atacak olursak, bunların vahşetinin daha da artacağından eminim!.. Daha doğrusu babam böyle söylüyor... Yanılmıyor, öyle değil mi Oruç ağabey?”

“Yanılmıyor Hızır,” diyerek onayladı Oruç. “Hem biz her zaman tedbirliyiz. Ne olursa olsun yüreğimizi kavi tutacak, adımlarımızı sessiz atacak, bileğimizi muhkem kılacağız!”

Ağabeyinin, onu konuşturup dikkatini dağıtmak istediğini sezdiğinden, yüzünde minnet dolu, kırık dökük bir tebessümle, “Evet,” dedi Hızır. “Ama duldalarda çöreklenmiş bu Rodos canavarları, canımı asla bu kadar yakamaz Ağabey... Annemin bu genç yaşında vefatı...” Birden soluğu tıkanmıştı. O sonu gelmez gözyaşı dalgaları köpürdü içinde.

Oruç, teskin edici, tok sesiyle mırıldandı, “Üzülüyoruz Hızır!.. Yanıyoruz evet... Lakin metin olacağız çocuk! Cevher harda, insan

darda işlenir derler! Bırak kavursun acılar. Hayra ve huzura tebdil olacağı günler uzak değil. Hem şunu aklından çıkarma ki, bu dünyada kalıcı hiçbir şey yoktur!.. Acılar da biter!..”

“Mutluluklar gibi,” dedi güçlkle Hızır.

“Bilge İmparator Marcus Aurelius’un bir sözünü okumuştum sana, hatırla, ‘Biraz zaman geçsin her şeyi unutacaksın, biraz zaman geçsin her şey de seni unutacak!’”

“Ben hiçbir şeyi unutmayacağım Oruç ağabey, hiç kimse de beni unutamayacak!”

Oruç, ıstırabını gizlemek istercesine başını öne eğdi, “Yemeğini ye!.. Daha namazı kılmadık! Acılarla tok bir mide ve sağlam bir kalple baş etmek daha kolaydır!”

Öteberileri toplayıp tekrar yola koyulduklarında güneş, batı yamaçlarının mor zirveleri arkasında tamamen kaybolmuştu. Milyonlarca irili ufaklı mevsim sonu sineği, serinleyen rüzgârdan, ağaçların dalları arasındaki sıcak havaya sığınmışlardı bile. Çırpınan şeffaf kanatlarından ağaçların arasına puslu, donuk bir kızıl ışık saçılıyordu.

Bu defa Hızır, “Babam öfkeden deliye dönecek,” diye söylendi. “Annemin köyünden biraz daha erken ayrılabilseydik eğer, şimdi böyle koşturmak zorunda kalmayacaktık.”

Oruç omuzlarını silkti, “O kadar eş dostun yanından ayrılmak kolay mı? Babam, annemin akrabaları arasında uzun süreli kalmaktan hiçbir zaman hoşlanmamıştır. Definden sonra, yerine bizi bırakarak yemeğe dahi kalmadan yanındakilerle birlikte ayrılması herkesi şaşırttı. Görüyorsun, bizi de epey zora soktu.”

Hızır, aralarında fazla bir yaş farkı olmasa da zekâsı ve yeteneklerine büyük hayranlık duyduğu ağabeyine çevirdi bakışlarını. Ayaklarının altında çıtırdayan kırmızı toprağın ve kuru çam iğnelerinin fısıltılarını andıran bir sesle sordu, “Dayım ve teyzemlerden, Grek ve Hristiyan oldukları için mi hoşlanmıyor babam?”

“Babam kendi halinde bir adamdır,” dedi Oruç.

Hızır, bu sözleri olduğundan daha derin bularak, içten içe sezdiği o hakikate dair başka bir şey sormadı. Gölgelelerin koyulaştığı yola baktı. Gitgide serinleyen hava mı arttırmıştı yüreğindeki ürpertileri? Aklına annesi gelince yine soluması güçleşti. Küçükken, babasıyla birlikte gittikleri bir demir atölyesinde, eritildiği potasından damla damla taştan kızgın bir bakır eriyiği peltesi gördüğü günü anımsadı. Babasından habersiz, o pırıl pırıl göz kamaştıran, ağır, kızıl damlacıklara yaklaşmış, yüzüne vuran ve soluduğu havadan ciğerlerine sıızan dehşetli sıcaklığı fark edince, çılgık çılgıca ağlamaya başlamıştı.

İlerleyen yıllarda da zaman zaman dostlarına ve leventlerine bu hatırasından bahsettiği günler olacaktı. İşte annesinin önceki günkü vefatından bu yana, benzer bir ateş seli damarlarında biteviye akıp duruyor, zaman zaman soluğunu kesiveriyordu. Beli ile bacaklarında belirgin bir güçsüzlük hissetti. Kederini bastıran bir öfkeyle sağlamlaştırmaya çalıştı adımlarını.

Francisco Lopez de Gomara'nın Sevilla el yazmaları ve Madrid Ulusal Arkeoloji Müzesi'nde saklanan çağdaş vakanüvis Antonio de Sosa'ya ait, Doğu Çalışmaları'na göre, Oruç ve Hızır kardeşlerin babaları Vardarlı Yakup Ağa, bulunduğu ve yaşadığı çevrede saygı gören ancak eşi Catalina'nın (ya da Katerina) ailesinden kendini ve oğullarını uzak tutmaya çalışan biriydi.

“Babamın da durumu iyi değil Oruç Ağabey,” dedi, neden sonra kırıbasındaki suyu içerken Hızır.

Oruç omuzlarını düşürerek, “Bilirim,” dedi. “Lakin babam Vardari Yakup Ağa, her daim başının çaresine bakabilecek bir yiğit kapıkuludur ki, merhum Fatih Sultan Mehmet Han'ın has ekmeğini yemiş, duasını almış ve çekirisiyle mübarek Asitane'den (İstanbul) nan-ı sefid (buğday ekmeği) taşımıştır. İmdi, İshak ağabeyimiz, babamız gibi sadık bir kapıkulu olmayı tercih etmiştir. Validemizin vefatıyla onu karadan, daha doğrusu bu adadan söküp çıkarmak mümkün olmaz. Her daim babamın hizmetine vakfetmiştir kendini.”

“O da duramaz buralarda ağabey!” dedi boğuk bir sesle Hızır. “Söylemedi deme! Biz artık buralarda kök salamayız. Denizin tuzu bulaştı bir defa avuçlarımıza. Babam dahi on beş oturaklı çektirisiyle yakın adalardan mal taşımak bahanesiyle sık sık uzaklaşır.”

Oruç, çıkmaya başladıkları yokuşun ortalarına doğru sıklaşan soluğunu düzenlemeye çalışarak, “Babam hayatta olduğu müddetçe bir ayağımız daim burada olacak,” dedi. Eliyle terli cildine konmaya çalışan irili ufaklı sinekleri kovaladı sonra. “İshak ağabeyimiz, ben, sen ve İlyas kardeşimiz için babama yakın olmaktan daha mühim vazife ve mutluluk yok artık! On altı yaşına geldin Hızır. Ben on sekizimi bitirmek üzereyim. Korkut Ata devlerine benzeyen İshak ağabeyimiz yirmi yaşında. İlyas ise henüz on ikisindedir, küçüktür lakin o dahi sen misal etine dolgun, güçlü kuvvetli ve zeki bir gençtir. Sen de o da büyük işlere namzetsiniz! İshak hariç hepimiz yakında denize açılacağız. Derya acılarımızı derinliklerine alıp götürecektir. Uzak ülkelere yelken açıp ticaret yapacak, muhafız kadirgamlığımızla gerektiği an Batılı korsanları avlayacağız!..”

“Derya bizi çağırıyor,” dedi Hızır. “Bize seçme şansı bırakmadan, amansızca, çaresizce çağırıyor...” Sesi titredi ansızın, “Ama annem... Ah annem...”

Oruç, anlayışlı bir tavırla, “Bunca gam kâfi kuzum!” dedi. “Has-talanmandan korkuyorum! Hem şunu unutma ki annem iyi bir Müslüman’dı. Yakınlarından kimseyi İslam’a girmeyi ikna edeme-mişti ama kendisi bunun acısını samimiyetle taşımıştı, inan bana.” Salınan ağaçların arasından göğün koyu lacivertine baktı. “Akşam namazına fazla kalmadı Hızır. Yolda kılacağız çaresiz, fakat yatsıdan önce Molova’ya varmamız gerek. Yoksa babamın gazabından gerçekten de kimse kurtaramaz bizi. Elimizi çabuk turalım!”

Derin ve kesik soluklar alırken gözlerini silen Hızır, “Kemal Reis” dedi. “Koca Kemal Reis, bizi gerçekten de kadirgasına alacak mı ağabey?..”

“Alacak tabii ya!” Kardeşine sirayet ettirmeye çalıştığı bir cesaretle kükremişti Oruç, “Bize denizciliğin en ileri ve son inceliklerini

gösterecek üstelik. Limni ve Bozcaada civarlarında ticaret gemilerine nezaret edecek, Rodos keferesine göz açtırmayacak, Gelibolu deniz üssüne uğrayacağız! Ay sonuna kadar kazanacağımız bu tecrübeyle sadece karanın değil, denizin de kurtları olacağız!.. Gün gelecek, puslu havada düşmanını çeviren bir kurt sürüsü gibi kendi gemilerimizle kuşatacağız düşmanı. Endülüs'te azap çeken kardeşlerimiz için umudun ta kendisi olacağız. Kemal Reis'in dahi gücü bir yere kadar yeter Hızır! Ama gör bak, Müslümanların böyle zor zamanlarında Cenabı Hak nasıl da zorlu kullarını gönderir imdada.”

“Bize bu alaka, yalnızca babamın hatırı için olabilir mi Oruç Ağabey?”

Oruç, kırbasını başına dikerken, “Seni ikna etmek ne de zor Hızır,” diye homurdandı. “Biz Midilli'den tavsiye edilen on gençten dördüyüz yalnızca.”

“Bunu biliyorum...”

“Biz, babamız gibi denizciliği sonradan öğrenmedik. O, Midilli'nin, bundan tam yirmi yıl evvel merhum Fatih Sultan Mehmet Han tarafından fethi esnasında cansiperane savaşmış bir yiğit kapıkulu sipahisidir. Fethin ardından, diğer beş yüz yeniçeriyle birlikte kale muhafızı olarak adada kalmaya gönüllü olmuş, burada kendine bir hayat kurmuştur.

“Lakin fethin ardından kulları, Sultan'dan haklı bir arzuhalde bulunurlar, ‘Bizim burada kalmamızı ferman buyurdunuz, ancak bizim ihtiyaçlarımızı da gidermelisiniz. Yoksa halimiz nice olur. Biz bir bölük bekar taifesiyiz. Burası ise bir adadır ve etrafta Müslüman beldeler yoktur ki onlarla muamele edip kendi başımıza bir çare ve derman bulalım. Ömrümüz bekar olarak burada geçer mi? Biz bu zulme razı olmayız!’”

“Yedi iklimin efendisi, bu talep üzerine, ‘Kul taifesinin sözleri uygundur. Gerçi bunlar burada da bekardılar. Ancak bu durumda kalmaları ada halkı ile aralarında iyi ilişkiler geliştirmelerine mânidir,’ der ve ferman eder, ‘Midilli’de kalan kullarım, emri şerifimle oradaki kâfirlerin kızlarından hangisini beğenirlerse usulünce nikahla-

rına alsınlar. Amma Şer-i Şerif'e uygun hareket etsinler. Bu hususta hiç kimse onlara mâni olmaya. Böylece yerli halkla da aralarında iyi geçim olup kaleyi muhafaza etmekte kolaylık ola.'

"İşte biz bu mübarek ferman sayesinde geldik dünyaya Hızır. Cenabı Kibriya, merhum hünkarımız ve ebeveynlerimizden razı olsun. Halihazırda onların yeteneklerini, yoğun bir tecrübeyle birlikte devralıyoruz. Allah'ın izniyle, Osmanlı'nın ticaret yollarını Batı Akdeniz ve ötelere kadar açacak, Kemal Reis'ten bile büyük işler başaracağız! Şimdi biraz koşalım! Davran hele, yokuşu geride bitiren ceza alır!.."

III

Akşamın mor alacalı kızıl şeritleri, başlarının üzerinden doğuya doğru uzanmaya başlamıştı. Birlikte, eşit ve hafif adımlarla tutturdıkları koşularını bir saat daha sürdürebilirlerse eğer, hava kararmadan Molova Limanı'na varmış olacaktı. Kemal Reis ve kurmaylarının üç gün, üç gece boyunca limanın girişindeki gedikli Bozdoğan Hanı'nda konaklayacaklarını biliyorlardı. Üstelik bu, Reis'in Molova'daki son gecesi idi.

Zaten bu ani vefat ve cenaze işleri olmasaydı, Molova'dan ayrılmak gibi bir niyetleri de yoktu. Kemal Reis geçen yıl, kötü hava şartları ve tüm limanları uzaktan gözültünde tutan Rodos ve Venedik donanmaları yüzünden, Adalar Denizi'nin kuzeyinden uzak durmuştu. Bu sene ise yirmisi uzun menzilli baş topu taşıyan kırkı kalyota¹, onu fırkate², ikisi ise yirmi beş oturaklı büyük kadirgadan ibaret elli iki parça donanma ve üç bin leventle Midilli'ye gelmişti.

-
- 1 Küçük bir kadirga çektiri tipte, kadirgadan daha hafif ve küçük ama daha hızlı savaş gemisi.
 - 2 Savaşlarda gözetleme, karakol, haberleşme, büyük gemileri çekme gibi işlerde kullanılan, kürekle veya yelkenle hareket eden, bir ambarlı, uzun, dar, süratli tekneler.

Halihazırda sahip olduğu filo, Osmanlı donanmasının ana deniz üssü Gelibolu tersanesinin sahip olduğu aktif muharip gücünden daha büyük ve yüksek kabiliyetliydi. Aldo Gallotta'nın, 'Le Gazavat di Hayreddin Barbarossa Studi Maghrebini'sinin, Giorgio Vasari'ye ait bir haşiyesinde belirtildiğine göre, Gelibolu Beylerbeyi ve Donanma Komutanı Mesih Paşa, bu küçük seferin sonunda Kemal Reis'e, Marmaris Limanı'ndaki üssü için zift, katran, demir ve kereste sözü vermiş, vaadini de fazlasıyla yerine getirmişti.

Üstelik II. Bayezid Han'ın, Kemal Reis'in kullanımına sunmak üzere hazırlattığı yetmiş parça teknenin çoğu kızaktan indirilmek üzereydi. Ay sonuna kadar sürmesi planlanan bu sefer hem düşman donanmalarına sancak göstermek hem genç denizci adaylarını test etmek, hem de inşa aşamasındaki gemilerin tetkiki için en uygun zamanda tertiplenmişti.

Muhtemelen ertesi gün öğle namazının ardından kampana³lar vurulur, borular çalınır, grandi direği⁴ cundasının bir kulaç altındaki madeni mahfazasında saklanan Mushaf dualarla çıkarılıp Kapitan ve kurmayları tarafından öpülür, ardından da gülbanklar eşliğinde yelken açılırdı.

*"Allah Allah deyü gülbang ile cenk eyleyelüm
Gel donanmaya gidüb azm-i Firenk eyleyelüm..."*

Oruç ve Hızır ise, o zorlu yürüyüşleri esnasında, Kemal Reis için, bilhassa Rumlar arasında söylenen şu dizeleri mırıldanmaya başlamışlardı:

*"Uzak ufukları karartan armadalar
Boz bulanık bulutlar gibi diniz bir zamanlar
Müslümanların ufkunda.
Gün geldi nihayet birkaç çektirisinin*

3 Çan.

4 Birden fazla direkli gemilerdeki en yüksek direk.

*Karşısında tutunamadığınız Kemal Reis
 Parçalanan kalyonlarınızda
 Can çektiğiniz Kemal Reis
 Yine geliyor pupa yelken...
 Kaçın şimdi kaçabilirsiniz,
 Sığının bilinmeyen koyalara
 Türklerin gazabından kaçış varsa eğer,
 Bilin ki biz çoktan kaçtık
 Merhametli kollarına..."*

"Ne oldu? Neden durdun?" diye sordu Oruç. Alnını, ak mintanın koluna kurulayan kardeşinin baktığı yöne dikmişti gözlerini.

"Yolun kıvrıldığı köşesinde bir hareket gördüm ağabey..."

"Avlak alanları buralar fakat..."

"Biraz yavaşlayalım!.. Yolumuzda bir pusu varsa eğer... Ama Kemal Reis adadayken buna cesaret edebilirlerse eğer, bu adamlar gerçekten de çıldırmış demektir."

"‘Su uyur, düşman uyumaz,’ demiştim sana Hızır. Hem Kanonik teşkilatının gözü karadır!"

"Gerçi sair zamanlarda Kalloni Körfezi'nde, Rodos korsanlarına yardım ve yataklık yapan Rum köylerini biliyoruz ağabey..." Hızır, sonbahar göğünün koyu mavisinde belli belirsiz ışıldamaya başlamış yıldızlara çevirdi bir an başını.

Oruç, onun bir şeylere kulak kesildiğini anladı, "Ne?" diye fısıldadı. "Ne işitiyorsun?..."

"Dinle!" dedi Hızır, "Oradalar... Yolun kıvrımından yamaca uzanan alçak heyelan eğimine dikkat et! Birileri var orada!.. Ancak muhtemelen varlığımızdan habersizler henüz."

*

Seyyid Muradi'nin kaleme aldığı 'Gazavat-ı Hayreddin Paşa'nın, Alexander Rang ve Ferdinand Denis tarafından yapılan 'Histoire d'Aroudj et de Khairaddin, Fondateurs de la Regence d'Alger' isimli

çevirisinin 1855 ve 63 nüshalarının Sorbonne şerhlerinde geçtiğine göre, Hızır'ı, diğer kardeşlerinden ayıran esas hususiyet, çözümsel zekâsının kudreti ve önsezilerinin keskinliği idi.

Sonraki yıllarda bu istisnai halleri daha da kuvvetlenecekti. Buna rağmen, aldığı hayati kararları üç aşamadan geçirerek uygulamaya koymaya alıştıracaktı kendini. Önce kurmaylarıyla konuşup aksi fikirler öne sürmelerini isteyecek, ardından uzmanlar ve alimlerle istişare edecek, en sonunda da tek başına kalıp fikri, aksi görüşler üzerinden yeniden değerlendirecekti.

Halk arasında söylendiğine göre ise genç Hızır, bilhassa güneşin ufukta kaybolduğu akşamın ilk dakikalarında gönlünde bir daralma hisseder, namazı müteakip bedenini ince bir ter tabakası kaplar, belki de bu yüzden bir müddet yalnız kalmayı tercih ederdi. Yıldızının parladığı yıllarda, seferleriyle ilgili pek çok kararı işte bu saatlerde alacaktı. O günlerde yatsıdan sonra kısa bir süre sonra uymayı ve gecesini üçe bölmeyi ise âdeti haline getirecekti. Uyanır uyanmaz haritalarının başına geçip bir süre hesaplamalar yapacak, bilahare sabah namazına kadar ibadet edecek, namaz öncesinde ise Kur'an okuyacaktı.

İşte o zorlu günün sonlarında, muhtemelen keskin önsezileri ve yüksek maneviyatıyla ilgili daha önce böyle açık bir tecrübe yaşamış olan Hızır, alacakaranlık yolun üzerinde, annesinin çok canlı bir hayalini gördü. Bunu ağabeyine söylemezdi kuşkusuz. Onun gibi yiğitliğini ispat kaygısındaki genç bir muharipte böyle bir durum, muhatabı ağabeyi olsa dahi hoş karşılanmayabilirdi.

Ne var ki ilerleyen yıllarda baş başa geçirecekleri uzun gecelerin birinde, bundan ağabeyine bahsedecekti Hızır. Alacağı tepkiyi ise hiç ummayacaktı, "Bir kutsi ikaz aldığını anlamıştım," diyecekti Oruç. "Çünkü sen hepimizden farklıydın. Doğduğun gece Midilli kıyılarını sabaha kadar aydınlatan bir yakamoz selinden bahsetmişti babamız. O günlerde tüm sağmallarımız sıradan zamanların üç misli süt vermiş, dahası Sakız'ın en büyük köylerinde bir hafta boyunca

sabahlara kadar öten çobanaldatanlar, papazların akıllarını bozan kabuslar görmelerine sebep olmuş...”

Oradaydı annesi...

Misline az rastlanır güzelliği ve gençliğiyle, solan günün alacasında, derin denizlerin mor-lacivert sadefinden mamul, daha çok geceye ve onun şeffaf âlemine ait bir siluetti. Hızır'ın soluğu kesildi. Annesinin kızıl saçlarını örten tülü tutan hotozu ve ak feracesinin dokusu dahi asıllarından daha sahiciydi. Kaygılı yüzünün küçük kusurları hakikatini güçlendiriyor, bu da Hızır'ın yüreğindeki özlemi bir parça dindiriyordu. Mutlak bir iman ve bir sevgi yangınıyla kavruluyordu şimdi delikanlı. Söylencelere göre, merhumun bu denli canlı belirmesi, gördüğünün basit bir hayal ya da illüzyon olmadığını da bir deliliydi.

Hızır, ağabeyine döndü. Muhtemel tehlikeyi işaret ederek körfez tarafındaki yamaca doğru sokuldu. Birden idareyi ele almış gibiydi. Sessiz, dingin ve korkusuzdu. Oruç da sessiz sedasız onu takip etti. İki kardeş, yalnızca ellerini kullanarak, harp nizamı dilinde ilerleme, gözlem ve karar işaretleri yaptılar. Vakit kaybetmeden yamacın sık ağaçlıklı kısmına doğru tırmandılar. Şu ana kadar tespit edilmedilerse eğer, bundan sonra bulunmalarının zor olduğunu biliyorlardı.

Yine de Hızır, ağabeyine beklemesini işaret ederek, az önce geçtikleri sık bir ardıç kümesinin yanına döndü. Gövdelerini zehirli sarmaşıkların sardığı bodur ağaçların arasını, nice talimle ustalık kazanmış elleriyle kısa sürede tertipledi. Sonra kuşağının içinde saklı beş arşınlık ince ama sağlam bir urganı çözdü. Bizzat Karatuğlar tarafından eğitimi verilen bu sistem, dağ, sahra ve ada muharebeleri esnasında düşman takibinden emin olma, tuzak kurma ve imha usulleri içinde öğretiliyordu.

Bunun için ardıçların ortasındaki boşluğun iki yanında birikmiş kuru çalıları yolmadan, ipin iki ucunu bunların içinden geçirerek ardıçların ince ama sağlam gövdelerine bağlamış ama öncesinde, urganın orta kısmına küçük bir tavşan avı halkası haline getirmişti. Tavşanın, yakalandığı andan itibaren yalnızca ileri hareket edip boy-

nundaki kemendi daha da sıkılaştırdığı meşhur tuzağın, insanlar için kurnazca uyarlanmış bir şekliydi bu yalnızca. Hızır, geçtikleri kısmı daha belirgin kılmak için tuzağa uzanan yoldaki ayak izlerini keskinleştirmiş, kırık birkaç dal sayesinde istikametlerini görünür kılmış, halkayı üç parmak kadar yükselterek yumuşak çalılarla desteklemişti.

Geriden gelen unsurlar dostsa, halkayı derhal tanıyor, usulüyle tutarak kısa sürede ayak bileklerinden çözüp kurtarabiliyorlardı. Ancak düşman için durumun daha çetrefil bir hâl alması kaçınılmazdı. Takipçi, serbest kalması için gereken birkaç saniyelik zamanda, ayağına sarılmış halkayı tedbirsizce kavlıyor, işte o sırada urgana ustalıklı giydirilmiş aynı renkteki ince kil ve zift tabakasını kırıyor, hassas kalıbın içinden sızan son derece yapışkan bir tür katran katkılı karahindi, given ve sütleğen reçinesi terkibi, parmakları ve ayağına bulanıveriyordu. İşte o zaman kurbanın başı fena halde derde girmiş oluyordu. Bu yapışkan ip, Orta Asya'da, başta kartallar olmak üzere, büyük alıcı kuşları canlı olarak ele geçirmek için de kullanılan bir tür ökseydi.

Bir defa bu yapışkana bulanana kişi, sonrasında kılıcına ya da kamasına ulaşabilirse eğer, iş daha da içinden çıkılmaz bir hal alıyordu. Bilhassa kabzalarına ceylan derisi sarmayı çok seven Rodos ve Kıbrıs Şövalyeleri, kendi silahlarından kurtulabilmek için, ökseye yakalanmış kargalardan farksız şekilde çırpınmaya başlıyorlardı. Ancak kurban, elinin derisini olduğu gibi sıyırmadan yapıştığı nesneden kurtulamazdı.

IV

Takipte kimsenin olmadığına emin olunca, bir solukta hareketi sezdikleri mıntıkanın karşısındaki alacakaranlığın içine süzöldüler. Dikkatliydiler. Serin sonbahar rüzgârının dumanlı rengine ve uğultusuna bürünmüşlerdi. Bir süre ağaçlardan daha kımıltısız, kayalar-dan daha serin ve yerdeki çam iğnelerinden daha önemsiz kıldılar varlıklarını. Sonra gözlerine inanamadılar. Rodos korsanları tahmininde yanılmamışlardı. Gerçekten de adada bir yuvalanma söz konu-

suydu. Üstelik bu kadar iç kısımlara sokulmayı dahi başarmış, ne var ki çevre emniyetlerini baştan savma bir şekilde tertiplemişlerdi.

“Hayır,” diye fısıldadı Oruç, önündeki çingiraklı ip tuzağına bakarken. “Bunlar karaya şimdi çıkmadılar.”

Hızır, şaşkın bir ifadeyle sordu, “Ne demek istiyorsun?”

“Üzerlerinde hiç yolculuk alameti yok dikkat et. Üstelik şu kurdukları alelade tuzağa bak. Buna ancak muharip askerin noksansa, yani nöbetçilere ek olarak devriye çıkaramıyorsan başvurursun. Üstelik tuzak hazırlanalı üzerinden hayli zaman geçmiş. Bu herifler epey önceden gizli bir yurt tutmuşlar kendilerine Hızır. Yoldan yamaca doğru toprağın rengini döndüren izlere dikkat et! Toprağı tabanlarıyla ve olanca ağırlıklarıyla ezmişler. Ya ağaçlarda, omuz hizasında, sürtünmeyle oluşmuş yağlı parlaklıklara ne demeli? Sadece bu bile nasıl da acemice davrandıklarının bir delili. Ehil bir göz bu detayları asla ıskalamaz. Bizim Karatuglarımızdan hiçbirini, düşman hattı içinde böyle tedbirsiz göremezsin. Şu alaca havada bile iç kısımlara uzanan ağaçlar arasındaki dal kırıkları görülebiliyor üstelik. Neden böyleler biliyor musun Hızır?”

“Neden ağabey?”

“Çünkü o şaşalı unvanlarına rağmen, alayı içki düşkünü! Bu da ruhsal ve zihinsel hassasiyetlerini gideriyor. Dahası, içlerini sahte bir emniyet hissiyle doldururken, algılarını da köreltip dalgınlaştırıyor, onları sefahat belasına meyilli kılıyor.”

Hızır, ağır ağır başını salladı, “Babam da rom ve şarabın bu adamların yegâne ruh güçleri olduğunu söylüyor ağabey. Diğer zaafırları da aşırı kösnüllükmüş ona göre. Bir seferinde, kadın düşkünlüğünün, erkeğin savaşçı dürtülerini körelteceğini; sadece bacaklarını değil, ruhunu da zayıflatacağını anlatmıştı.”

“Babam her zaman en doğrusunu bilir.”

“Peki bu mıntıkada, hayvanlar gibi yerinde altında mı yaşıyor bunlar? Üstelik kervan geçişine bu kadar yakın bir noktada?”

“Bir yolunu bulmuşlar işte,” dedi Oruç. Kalın omuzlarını saran yakasız gömleğin ve kolsuz deri yeleğinin altındaki adaleleri, bir harp atının huzursuz kasları gibi titreşiyordu. Pek öfkelenildiğinin bir alameti-ydi bu. “Bak Hızır, adanın zirvelerine doğru kalıcı ve görünmez bir sığınak zinciri inşa etmiş bu herifler. Ağaçların arasında, kayalık yamaçlara doğru ilerliyor. Düşman uyumuyor görüyorsun!..”

“Yardım alıp bu alçakları hiçbir şeyden haberleri yokken basalım.”

Oruç eliyle işaret etti, “Bu yolu kullanamayız artık!”

“Haklısın ama körfeze inen kayalıklar hava karardıktan sonra çok tehlikeli olur!.. Yamaç zirvelerinden yürümeye kalkarsak da mutlaka tuzaklarına yakalanırız. Yanlarında bu kadar ahmakça davranmayan Kanonik ajanları olabilir. Suikast mi planlar bu alçaklar sence ağabey?”

“Her şey olabilir. Biz tedbiri elden bırakmayacak, istikametimizi körfeze çevireceğiz Hızır.”

“Şehre varmamız sabahı bulur!”

“Olsun varsın. Senin hayatından ben sorumluyum, anneme söz verdim... İshak, İlyas’tan, ben de senden sorumluyum Hızır! Şimdi keskin bir dönüşle bir saate, yani hava henüz tam kararmadan körfezi tutar, sonrasında Allah Kerim deriz. Zira olması gereken olacak ve biz kararlı davranacağız!”

Serin rüzgârın cilaladığı koyu lacivert yaz sonu göğünün altında gözden yittiler. Bir süre ak bazalt kayaçların baş verdiği kuru, kızıl bir toprakla kaplı yamacı tırmandılar. Eğimin dikleştiği kısımlarda, etraflarındaki ağaçların gündüz sıcakıyla kavlanıp kekre reçine salmış gövdelerine tutundular. Zaman zaman sırtlarını alçak dallara ve gövdelere vererek su içtiler. Aralarında iki kulaç emniyet mesafesi bırakmış, her on adımda bir, önlerindeki diğer dört adımı yatağan namlusuyla deşmişlerdi. Bu, dağ kalelerinde görev yapan yeniçeri nizamnamesine uygun olarak tuzaklara karşı uygulanan bir tedbirdi.

Bölge sandıklarından daha temiz ve ıssızdı. Türklerin, Kemal Reis’in varlığı yüzünden kendilerini fazlasıyla emniyette görecek-

lerini tahmin etmişlerdi demek. Ancak bu durum, onları çok daha tehlikeli bir rahatlığa sürüklemişti.

İki kardeş harp düzeni işaret diliyle anlaşarak, yatsı girmeden bir çeyrek saat önce körfezin taşlık sahiline ulaştılar. Bu, içinde bulundukları şartlara karşın çarpıcı bir başarıydı. Koyun derinliğine rağmen sahili ağır ağır döven dalgaların iyot ve yosun kokulu uğultusuna karıştılar bir süre. Yamaç gölgelerinden, her defasında aralarında yarım ok çekimi mesafe bırakarak ilerlediler. Balıkçı barınaklarının bulunduğu karşı yamaçlara kadar, gece avlanan alıcı kuşlar misali sessizdiler.

*

Barınaklar ilk bakışta sessizdi. Ancak ahşap kulübelerin hemen gerisindeki yamaçlarda fark ettikleri hareketlilik, başta iki kardeşin de yavaşlamasına sebep oldu. Bu dakikadan sonra atacakları tek bir yanlış adım, ikisini de açık hedef haline getirebilirdi.

Hızır, aradaki mesafeyi süratle kapatarak ağabeyine sokuldu ve sessizce, “Körfezin kayalık ucunda demirlemiş küçük bir sandal gördüm,” dedi. “Önce yanıldığımı sanmıştım ama dikkatli bakınca yalnız olmadığını anladım. Bu herifler, denizin mutedil haline güvenmiş olmalı. Kıyılarda devriye gezen Kemal Reis’in şalupa⁵larına aldırmadan, yakın kayalıklardan ya da adaların birinden sızmışlardır buraya.”

“Etkileyici bir kararlılık,” dedi huzursuzca Oruç. “Kemal Reis buradayken, muhtemel yığınaklarını takviye ediyorlarsa eğer, gerçekten de bir suikast ya da sabotaj hazırlığı içindeler demektir.”

“Haklısın. Onlara küçük bir gözdağı vermeden ayrılmayalım buradan ağabey.”

“Ne düşünüyorsun?” diye sordu, endişeli gözlerini kardeşine dikerek Oruç.

5 Küçük bir gemi gibi kullanılabilen büyük sandal.

“Önce barınakları tetkik edelim. Ardından içinde ne varsa, kulübelerle birlikte ateşe verelim.”

“Mühim bir şey olduğunu sanmıyorum.”

“Öyle deme ağabey. Bu kadar tedbirsizlik, peşi sıra daha büyük ihtiyatsızlık ve neticede aptallıkları getirir.”

Oruç, karanlık göğe çevirdi başını. Nice zorlu asrın ıstırasında, ateş, bronz ve çeliğe dönüşmüş hareketsiz bulutlar gördü. Üstlerinde akan rüzgâr nehrinde yıldızlar pırıldıyordu. “Yan yana bört baraka var,” diye mırıldandı sonra. Ben uzak uçtaki ikisine bakacağım, sen de ilk ikisine. Sakın tehlikeye atma kendini. Önce dinle, sonra içeri sız. On yay gerimi vakit veriyorum sana, sonra ortadaki iki kulübenin arasında buluşup son hamlemizi planlayalım.”

“Birlikte hareket etsek daha iyi olmaz mıydı?”

Hızır’ın, incecik sakallarını kaşındığını görünce, kardeşinin haklı tedirginliğini anladı Oruç, “Gözüm üzerinde olacak merak etme!”

Gölgelerin sinsice gezindiği, şekillere bürünüp zihinlerle alay ettiği, ürkütücü bir yoldu şimdi önlerinde uzanan. Aldırmadılar. Yıldızların gizli fısıltısını getiren rüzgâra tutunarak ilerlediler. Yekpare bir zümrüt gibi kendi iç ışığında yanan denizin aydınlığı, bastıkları yeri görmelerini sağlıyordu.

Hızır, kısa bir süre dinledikten ve çevresini tetkik ettikten sonra girdiği ilk barakada, nöbetçi olarak bırakılmış uyku sersemi bir şövalye yamağıyla karşılaştı. Kendinden en fazla bir ya da iki yaş büyük bir İtalyan köylüsüydü bu. Merhum annesi ve dayıları sayesinde Grekçe ve İtalyancaya mükemmel şekilde hâkim olan Hızır, yatağanını gırtlığına yaslayana kadar yamak ne olduğunu anlayamadı. Ardından dehşete kapılarak canını bağışlaması için yalvarmaya başladı.

“Höst,” diye homurdandı Hızır. “Sessiz ol! Köpeklenme!.. Rodos itlerinin yamağı mısın sen? Akıllıca davran, bu pis barakanın içinde ölüp gitme!”

Genç adam onaylayınca Hızır fiçilerde ne olduğunu sordu. Aldığı cevaplar onu dehşete düşürdü.

V

Tunus Kurtuluş Hareketi önderlerinden Ali Baş Hanbe'nin, haftalık Le Tunusien gazetesinin Kasım 1907 nüshasında geçtiğine göre, iki kardeş barakaların ortasındaki açıklıkta buluştuklarında, planlarına son şekli vermeleri ancak bir dakikalarını aldı. Kulübeler ağırlıklı olarak barut fiçileriyle doluydu. Oruç, barakalardan birinde barbut oynayan üç şövalye yamağını esir almış, birini ise yaralamak zorunda kalmıştı. Önce esirleri güvenli bir mesafeye götüreceklerdi.

Ardından fiçileri delecek ve barakadaki kuru kovalara dolduracakları bir kısım barutu, yamaçlara doğru elli arşın boyunca yere ince şeritler halinde serecek, sonra şeridin iki ucunu bir araya getirip ateşe vereceklerdi. Ancak kulübelerde mevcut diğer top güllesi, arkebüz ve arbalet türünden silah ve mühimmat mevcudunu yok edip etmemek konusunda kararsızdılar.

“Haberî Molova’ya iletmek için kaybedeceğimiz zamanda, bunların bir kısmını iç kısımlara taşıyabilir ya da aleyhimize kullanabilirler,” diyerek inisiyatif aldı Oruç. “O yüzden hepsini imha edeceğiz!”

Yüzünde hayran bir ifadeyle ağabeyini onayladı Hızır. Ardından işe giriştiler. Her zamanki gibi sessiz, dikkatli ve itinalıydılar. Neden ailelerinin olduğu kadar, birliklerinin ve adalarının gururu oldukları her hallerinden seziliyordu.

Barutu ateşlemeden hemen önce uzanıp kardeşinin kolunu yakaladı Oruç, “Seçtiğin hayatı sürer, sürdüğün hayatla uzlaşırsın kardeşim. Bu safhadan sonra yakalanacak olursak eğer, tüm pazarlık kapıları kapanmış olacak. Bu demektir ki, infilakın ardından yakalanmaktansa ölmek yeğdir. Gökler sahibi alaca şahandan, dağlar sahibi boz kurttan soyluyuz biz çocuk. Düşmana teslim olmaktansa ölmeyi yeğleriz! Ne demek istediğimi anlıyor musun?”

“Anlıyorum ağabey,” dedi Hızır acı bir tebessümle. “Bu şövalyeler, biz Türkler için ne der son zamanlarda işittin mi?”

Oruç gülümsedi, “De hele!”

“‘Türk’e ayak kurşundan, el demirdendir!’ derler.”

Güldü Oruç, “Âlâ.” Tam harekete geçiyordu ki bu defa Hızır onun kolunu yakaladı, “Ağabey!”

“Söyle?”

“Doğru olanı yaptığımızdan emin miyiz? Ettiğimize öfkelenirler de Kemal Reis’le denize açılma fırsatını elimizden alırlarsa eğer...”

Oruç kaşlarını çatı, “Önce buradan kurtulmaya bakalım! Hem nasipte ne varsa o olacaktır Hızır. Biz işimizi Allah için yapanlardanız! Şunu hatırla, ‘İnsanlar için gözünü feda etsen, zaten kördü derler; aklını kaybetse, zaten deliydi derler,’ buyurur İmam Şafi Hazretleri. O yüzden bir defa karar verdin mi sonuna dek yürü!.. Allah Teala niyetlerimizi biliyor.”

Babalarının sabah akşam yedişer defa okumalarının dışında, zorlu işlerinin öncesinde de tekrarlamalarını tavsiye ettiği, Tövbe Suresi’nin son ayetinden ibaret dualarını hatırlattı Hızır, “Hasbiyallahu lailahe illahu aleyhü tevekkeltü ve hüve Rabbül Arşil Aziym.” (Allah bana yeter, O’ndan başka ilah yoktur. Ben yalnız O’na dayanırım. Çünkü O, büyük Arş’in, muazzam hükümlerinin sahibidir.)

Sonra barakalardan fıskıran güneş, koygun karanlığı, kendi azametleri içinde sonsuzluğa yükselen bulutları ve gerisindeki yıldızları, havanın her bir zerresini kavuran müthiş bir patlamayla yok etti. Esirlerle birlikte saklandıkları kayalıkların arkasındaki Oruç ve Hızır kardeşler, yüzlerinin derisini kavurup geren, gözlerini ve dillerini dışarı uğratan bir basıncın şiddetiyle büzüldüler önce. Kafalarının içinde şişen beyinleri, müthiş bir tazyikle kulak zarlarına yüklendi. Ansızın zemini çalkalayan bir sarsıntıyla oldukları yerden fırladılar. Kayalıkların emniyetli gölgesinden kurtulunca, sarsıntının hücre hücre ilerleyen cenderesi yüzünden gecenin içine doğru savruldular.

Yarım mil öteye ateşler yağdı.

Bunları daha sonra işittiğinde, saçları, kaşları ve sakalları yanıp, ciltleri ala yazmış gençlere mütebessim bir ifadeyle bakarak, “Barut-taki güherçile ve kükürt nispeti artırılmış olmalı,” diyecekti Koca Kemal Reis. “Ya da gördüğünüzü sandığınızdan çok daha fazla barut vardı civarda. Körfezin kuzeybatısını elli arşından büyük bir kraterle

oyup genişletmişsiniz çocuklar. Tebrik ediyorum, lakin neredeyse kendi canlarınızdan da olacaktınız!..”

Oruç, düştüğü noktadan kalktığı ilk anı ömrünce unutamayacaktı. Ağrılar içindeydi ama o da Hızır da ayaklarının üzerinde durabildikleri müddetçe başlarına gelenleri umursamazlardı. Onların kuşağındaki hemen tüm muharip gaziler için durum aynıydı, çünkü bunun için amansızca eğitiliyorlardı. Henry Delmas de Grammont’un ‘Histoire d’Alger Sous la Domination Turque’sine, A. Graulle’nin yazdığı bir şerhte geçtiğine göre, bir defasında, Midilli kalesinin fet-hinde, surlarda tek başına büyük kahramanlıklar sergilemiş yeniçeri çavuşları Ali Nuri Alp, acemi çerilerden birini, gösterdiği küçük bir zaaf yüzünden bayılana kadar dövdüğünde Oruç da oradaydı. Aske-rin tek suçu, güreş esnasında hasmının kafasının çarptığı burnunun kanını silmekti.

*

Ali Nuri Alp güreşi durdurup henüz on dördündeki acemi-yi yanına çağırılmış ve o devasa omuzlarını kabartarak, “Neden yaptın bunu çocuk?” diye sormuştu.

Kendi gibi ergenlerin önünde azarlanmaktan gururu incinen, üstelik burun kemiği de fena halde sancıyan acemi, “Neyi?” diye sormuştu öfkeyle.

“Kanını silmeni,” demişti Ali Nuri. “Sana bunun için izin verdim mi?”

Canının yandığını izah etmeye çalışırken asker, Çavuş, ateş saçan gözlerini kısarak, “Hayır, daha gerçek can acısı nedir bilmiyorsun!” demiş ve bir yığın hakaret sıralamıştı. “İnsanın canı kemikleri değil, umudu kırıldığında yanmaya başlar asker! Senin yaş grubun benimle eğitime yeni başladı. Çok yakında sen ve tüm takımın ne demek istediğimi öğreneceksiniz.”

Çavuş Ali Nuri, ertesi gün sabahın ilk ışıklarına kadar tam donanımlı intikallerde tükettiği Oruç ve arkadaşlarını, sabah namazından önce tekrar etrafında toplamıştı, “Muharebede asla dikkatinizi dağıt-

mayacak, ayakta durabildiğiniz müddetçe kendi yaralarınıza zerre kadar ehemmiyet vermeyeceksiniz! Esas tedbir budur!.. Düşman sizdeki her zayıflık alametini kendi hayrına yorar ve zafer umudu artar! Üstelik kendi yarasının farkına varan askerin verimi düşer, silah arkadaşlarını istemese dahi yarı yolda bırakmak durumunda kalır. Ne dediğimi anlıyor musunuz?”

Talebeler hep bir ağızdan onaylamışlardı Hocalarını. Ama yine de aynı askere dönerek, “Sen de anlıyor musun?” diye sormuştu Çavuş.

Oruç, tüm acemi askerlere gözdağı vermeye çalıştığını sezdiği hocasının sorusu karşısında ezilen arkadaşının saygıyla, “Anlıyorum Hocam,” dediğini işitmişti.

“Hayır anlamıyorsun ama yakında alacağın dersle hem anlayacak hem de ömrünün sonuna dek unutmayacaksın!”

İşte o zaman, “Hocam,” demişti Oruç. “Bundan sonra bu yoldaşımızın kefilisi benim! Hepimiz dersimizi aldık!”

“Bakın oğullar,” diyerek acemi askerin yakasından tuttuğu gibi yanına çekmişti Çavuş Ali Nuri, “Şu “Şu beş husus gaip ilmindedir, 1. Kıyametin ilmi 2. Yağmurun yağışı 3. Ceninin keyfiyeti 4. Kişinin yarın ne kazanacağı 5. Kişinin nerede öleceği. Bir muharip bunları bilmez ve tedbirli olmayı öğrenemezse, başının daim belada olacağını açıktır. Takdir, tedbiri bozar, amenna, lakin son anda ayakta olan yine en tedbirlilerdir. Ve sen Oruç, kefaletin kabulümdür, ancak ben mührümü basmadan vekalet almam da vermem de!”

Ardından, yakasından tuttuğu genç çerin iki kaşının ortasına vurduğu bir yumrukla çocuğu yere sermiş ve peş peşe inen birkaç darbeyle bayıltmıştı Çavuş. Peşi sıra Oruç’a dönmüştü, “Şimdi kalırdır yerden emanetini Oruç, vekaleti sendedir!”

II.BÖLÜM
GECE DENİZLERİNİN RUHU

I

*“Düşündeki kentte sevginin ve inceliğin gözettği
aydınlık yollar vardı. Yaşamın meyveleri
olgundu. Umudun suları pırıl pırıl parlıyordu.
Bir anlık bir düştü bu. Geçip gitti.”*

Charles Dickens, İki Şehrin Hikâyesi

Oruç, patlamanın ardından en büyük sorunun kulaklarında olduğunu sezmişti. Bu yüzden dengesini bile zor sağlıyordu. Kardeşinin adını haykırıyor, ancak beynindeki tiz uğultudan başka hiçbir şey işitmiyordu. Bunu anlayınca sustu; yalnızca gözlerine ve tahminlerine güvenerek ilerledi.

Oradaydı işte. Sevgili küçük kardeşi, bodur bir defne ağacının dibinde doğrulup oturmuş, kulaklarını işaret ederek ağabeyine bir şeyler haykırıyordu. Korku ve çaresizlikle yalpalayarak yanına koştu. Bedeninde herhangi bir sorun olup olmadığını kontrol etti. Ardından sımsıkı sarıldı kardeşine. Sevgi, dehşetin izlerini süratle sildi.

Hızır'ın iyi durumda olduğunu teyit eder etmez, sağ olarak yakın-lara savrulmuş esirlerin yanına gitti Oruç. Yaraları ağır görüldüğü için hepsini serbest bıraktı. Ardından kardeşini omuzlayarak oradan süratle uzaklaştı. Ertesi gün, Kemal Reis denize açılmadan bir saat kadar önce, sur devriyeleri tarafından şehre uzanan ana yol üye-

rinde bulundu kardeşler. Perişan haldeydiler. Babaları Yakup Ağa'yla beraber gelen tabip ve hastabakıcılar tarafından daha o anda tedavilerine başlanırken, haklarındaki söylentiler Kemal Reis'in kulağına ulaşmıştı bile.

Hareket saatinin son anda ertelediğini işitenler, buna hayret ettiler. Çok geçmeden, Kemal Reis'in adanın kesme taşı yollarından, yüksekteki eski bir manastırdan çevrilme şifahaneye doğru yürüdüğü görüldü. Oruç ve Hızır, yatmakta oldukları döşeklerinin yanı başında beliren bu yakışıklı, heybetli genç adamın kim olduğunu bilemediler ilkin. Oysa babaları Yakup Ağa, kendisinden çok daha genç bu görkemli yiğidi görür görmez ayağa fırlamıştı. Çocuklar, loş taş duvarların, sesleri bir düşteymişçesine ağır ağır yankıladığı koğuştaki birbirilerine baktılar. O olabilir miydi?.. Gerçekte örselenmiş bedenlerinin bulandırdığı zihinleri, hâlâ yaşadıkları gecenin ürpertici anılarıyla meşguldü.

Otuzlu yaşlarının başlarındaki bu orta boylu ama geniş omuzlu ve göğüslü genç adam, kara sakalını ağır ağır sıvazlayarak gençleri inceliyordu. Hiç konuşmadan, adalelerini ve kemik yapılarına kadar bedenlerinin oranlarını tetkik etti. Dişlerine ve gözlerinin aklarına baktıktan sonra, "Çocuklarına iyi bakmışsın Yakup Ağa," dedi.

"Sizlerin sayesinde Reis," diyerek hafifçe boynunu büktü Yakup Ağa. Adanın ileri gelen subaylarından biri olduğu halde, kendinden çok daha genç birine gösterdiği bu itibar, çocukların şüphelerini giderdi.

"Böyle gençlere ihtiyacımız var. Sağlıklı, metanetli ve gerektiğinde liderlik gösterebilen adamlar, zor zamanda küçük bir birlikle koca bir orduyu bozabilirler."

"Bilirsin, tüm çocuklarım sana hayrandır Kemal Reis," dedi Yakup Ağa. Sert yüzünde gururlu bir tebessüm vardı şimdi.

"Bilirim," dedi genç adam. Oruç'un başucuna çökerek, "Ölümünü aramaya giden adamın hikayesini bilir misiniz?" diye sordu. Kardeşlerin ikisi de doğrulmak istediler ama Kemal Reis kalkmadan kendisini dinlemelerini söyledi. Sonra güven telkin eden, tok

sesiyle devam etti, “‘Erzeli ömür,’ dediğimiz, yaşlılığın felaketlerinden korkan eski ümmetlerden bir adam, yaşını başını hayli aldıktan sonra, ‘Madem ölüm bana kendi gelmiyor, o halde ben ona gideyim,’ diyerek fırtınalı bir gece vakti düşer yollara. Ev halkı uyurken çıktığı için, ertesi sabah kimse nereye kaybolduğunu kestiremez.

“Uzun süre dağ ve sahralarda dolaşarak ölümü aramak, artık tükenmeye yüz tutmuş bedenini eni konu yorunca, nihayet aramakla bulunamayacağını ancak nasiple ele geçirebileceğini anlar. Bu defa sıcacık bir emniyet duygusu sarar içini. Uzun zamandan sonra ilk defa yaşama isteği geri gelir. Yıllarını boşa geçirdiği hissiyle, kalan ömrünü tümünden hayra vakfetmeye niyetlenir ve evine döner.

“Ancak güneşli bir ikindi vakti geri döndüğünde, ev ve civarındaki sessizlik onu ürkütür. Aydınlık havada içine çöken kasavete hayret eder. Neden sonra kapıyı açar açmaz görür ki evi yağmalanmış, eşi ve çocukları katledilmiştir. Hasılı, ölüm o yokken uğramıştır evine. Kaderini zorlayan talihini de zorlar çocuklar! Sadece, sizden isteneni yaparsanız faydalı olabilirsiniz. Kendi başınıza kalkıştığınız her işin sorumluluğu ağırdır, bu sefer olduğu gibi isabet edebilirsiniz; lakin tarih ve tecrübe bize gösteriyor ki, insanlar kendi başlarına davran-dıklarında ekseriyetle yanılırlar! Ama yine de aldığınız öncelik ve gösterdiğiniz liderlikten memnunuz.”

Oruç ve Hızır aynı anda konuşmak isteseler de Kemal Reis ikisini de durdurdu, “En az üç gün daha bekleyeceğiz. Sizin için değil yalnızca, adada konuşlanmış Şövalye artıklarının tamamını temizlemek için. Siz de bu arada iyice dinlenip toparlanın zira yaralarınız önem-siz. Bu arada...” İkisine de göz kırptı, “Sadece akranlarınız arasında değil, tüm ada ve ana karada namınız şimdiden yürüdü çocuklar. Lakin bana leventlik etmek güçtür. O yüzden hazır ve tahammüllü olmalısınız. Şimdi istirahatinize bakın ki, kadirgamızda olacak diğer sekiz arkadaşınızdan geri kalmayın! Tekrar görüşeceğiz.”

Bunları söyledikten sonra, geldiği gibi apansız kayboldu Kemal Reis. Düşmanlarının onun hakkında söyledikleri Hızır’ın geldi aklına. ‘Gece Denizlerinin Ruhu’ diyorlardı Kemal Reis için. Hızır, bu ismin

etrafında topladığı o gizemli ve ürpertici manaları düşünerek uykuya daldı. Sonbaharın tatlı sıcaklığı güzel düşlerle doluydu.

*

“Kral, karlı bir kış gecesi, saray muhafızlarından birini görür penceresinden. Seslenir, ‘Üşümüyor musun evlat?’ Muhafız cevaplar, ‘Alışığım Majesteleri.’ Kral, ‘Olsun,’ der. ‘Sana sıcak tutacak fazladan bir kürklü pelerin göndereceğim birazdan.’ Ne var ki Kral, nice meşguliyeti yüzünden bu vaadini unuttur. Ertesi gün nöbet noktasında muhafızın donmuş cesedini bulurlar. Ölmeden önce, hemen yanındaki duvara şöyle yazmıştır, ‘Soğuğa alışkındım, fakat senin sıcak pelerin vaadin öldürdü beni!’”

Kemal Reis, bir süre sessiz kaldı, “Ben size asla tutamayacağım vaatlerde bulunmam. Yanımda boş vaatlere tutunacak adam da istemem! O yüzden coğrafya, felekiyat (yıldızlar ilmi), seyrisefain, usturlap, trigonometri, harita ve derya haritacılığı; bunların yanında Rumca, Arapça, İtalyanca ve İspanyolca öğrettiğimiz leventlerimizin eğitimlerini çok sıkı tutarım. Padişah-ı Âlempenah Bayezid-i Veli Han Hazretleri’ne açıkça söylediğim gibi, bunlar, ülke çapında açılacak bahriye mektepleriyle sizin gibi gençlere mutlaka öğretilmeli. Tüm gençler, sizin gibi bunları birinci elden öğrenme fırsatı yakalayamaz kuşkusuz.”

Masmavi bir ışık buharında köpüren deniz ve gökyüzüne bakıyordu arada sırada Hızır. Bazen de Kadırgası Altay’ın kış kasarasındaki⁶ kaptan köşkünden, güvertede toplanmış acemi leventlerine seslenen Kemal Reis’e çeviriyordu bakışlarını. Kısıtıldığı gözleri, devasa bir vitraydan koparılmış renkli camlarla mozaiklenmişti sanki. Kemal Reis ise, bu olağanüstü ışık tayfinin en görkemli unsuruydu.

Böyle biri nasıl olabilirdi? Genç adamın, dünyanın çok eski zamanlarından kalma, belki de uzayın bilinmeyen bir köşesinden dünyaya savrulmuş yabancı bir madenden mamul görünümünden hem ürkmüş hem de hayran kalmıştı Hızır. Üstelik korkusuz hali,

6 Geminin baş ve kış tarafında, asıl güverteden yüksek olan kısa güverte.

övünmekten hoşlanmayan, yarı mücrim ama ağırbaşlı duruşu, onu derhal doğal bir önder olarak tanımmasını sağlamıştı. Belki de başkalarının birer zaaf olarak görülebilecek tüm insani yönleriyle bir bütündü Kemal Reis.

Hızır ve Oruç, seferin ilk on günü içinde anlamışlardı ki, kimse Kemal Reis'i kararları hususunda sonradan tenkit edemezdi. Çünkü istişare etmeden herhangi ciddi bir işe kalkışmıyor, ortak bir karardaki aksamaların sorumluluğunu ise, onu yanıltanların yüzlerine karşı hatalarını bir bir okumadan üstlenmiyordu. Gemideki beş mualim tekneci, on dokuz armador, iki serdümen, dört nefer vardiyalı, dört kürek yapıcı, iki kalafatçı, üç marangoz, iki aşçı, güverte nizamıyesi cenkçileri ve muharip leventlerle birlikte personelin tamamı da neredeyse onun gibiydiler.

Bununla birlikte Semadirek açıklarında demirledikleri bir gün, ilk anda önemsiz görünen bir vakaya tanık oldular. Güverte zabıtlarından birinin küçük ama yanlış bir karardaki rolünü hatırlatan Kemal Reis, zabitin mesuliyetini reddi üzerine, adamı bir yalancı ve muhtemel ajan olmakla itham etti. Ehemmiyetsiz bir kayalık geçişin tedirginliği, ansızın büyük bir huzursuzluğa doğru evrilmişti ki, zabıt nihayet geri adım atarak özür diledi. Ne var ki bu, onun hücreye atılmasını engellemedi çünkü sorumluluğun kendisinde olmadığı, bir başkasının vazife alanına girdiğinde ısrarcıydı.

O gün akşam içtimanın ardından, günün son ışıkları altında topladığı acemi leventlerine sordu Kemal Reis, “Bugün olanlardan çıkarılacak ders nedir çocuklar?”

Gençler akılları erdiği ve dilleri döndüğünce birtakım izahlara girişmeye çalıştılar. Hızır ve Oruç'a sıra gelmeden, Kemal Reis'in öz yeğeni, Muhyiddin Piri isimli gösterişli delikanlı, “‘Muhakkak ki kulak, göz, kalp bunların her biri, kendi fiillerinden mesul tutulacaklardır,’ der Hazreti Peygamber,” dedi. “O halde sorumluluğunu üstlendiğimiz alanlarda olan biten, müspet ya da menfi her şeyin, doğrudan dahlimiz olsun ya da olmasın, vebali bizim boynumuz-

dadır çünkü biz bir bedenin uzuvları gibiyiz. Birimiz rahatsızlanırsak, hepimiz rahatsızlarız!”

Hızır, bu cevabı duyar duymaz, ‘Kemal Reis’in yeğeni de işte böyle olur,’ diye düşündü. ‘Bundan daha iyi bir cevap verilemezdi.’ Kadırgaya yerleşir yerleşmez iyi dost olduğu ağabeyinin akranı Piri, tam bir askerdi ve yakın bir gelecekte iyi bir kadırga reisi olacağı belliydi. Hızır, delikanlının daha şimdiden derin ve tuzlu güneş kırışıklarıyla kaplanmaya başlamış olgun ifadeli düzgün yüzüne sevgiyle baktı.

“Fakat adam, söz konusu işin kendi sorumluluk alanında olmadığına ısrarcı,” dedi ve “Ya sen?” diyerek, Hızır’a döndü Kemal Reis. “Sen ne diyorsun Hızır?”

II

Delikanlı dönüp hemen yanında duran ağabeyine baktı.

“Cevap ağabeyinde değil,” dedi Reis tatlı sert. “Cevap sende, aklını ve ruhunu ortak çalıştırırsan bir diğərinin yardımına ihtiyaç duymazsın! Ama sadece aklına güvenme sakın! Eğer akıl tek başına hakikate ulaşmak için yeterli olsaydı, dünyaya bunca basit yanılgının seviyesinden bakmamış olurduk.”

Hızır, pırıl pırıl sahtiyan çizmelerine ve zemin ahşabının derzlerine dikti gözlerini. ‘Daha iyisini söyleyemem belki ama daha çarpıcı cevaplayabilirim,’ dedi kendi kendine. Hafifçe boğazını temizledi, “Piri yoldaşın söyledikleri mükemmel. Ancak aklım ve ruhum bana der ki, kim ne kadar korkuyorsa sorumluluğu da o derece arttırılmalı.”

Kemal Reis kükredi, “Güvenilmez olduğu ispatlanmış birine daha fazla sorumluluk verene deli derler Hızır!”

“Ancak bahis konusu kendi adamımızsa, zekâ ve yetenekleri kâğıt üzerinde ispatlanmış biriye bu değişir. Kişi önce kendine ispat edebilmeli kendini! Bunun için de yeterince fırsat ele geçirebilmeli. Sorumlu olduğu kişilere kendini ancak böyle ispat edebilir insan!.. Yaptığı işi de ancak bu şekilde sever ve sahiplenir!”

Tek kaşını kaldırarak, delici ifadesiyle Hızır'ı süzdü Kemal Reis, "Söz konusu güverte zabitanı tekrar mı görevlendirmeliyim sence?"

Hızır, boynunu büktü, "Haşa bana düşmez Reis'im."

"Rahat konuş, vereceğiniz tüm cevaplar değerlendirmelerinize etki edecek."

Bunu işitince gerginliği azaldı Hızır'ın. Dev bir dalganın, ağır ağır çekilirken yüzeylerini parlattığı çakıl taşları misali rengarenk ışıldadı ruhu, "Emredersiniz. Filomuzun hemen tamamını, sağ ve sol kolumuzda ilerleyen iki muhafız çektiri hariç, Gelibolu üssünde bakım ve yükleme için bıraktık. Her ne kadar emniyetli sularda olsak da bu durum korsanların varlığına engel olmadı bugüne kadar. Bu yüzden, zabitanınızın vazifeleri üzerindeki tedirginlikleri tabii olarak arttı ve Tekirdağlı Azap İsmail Ağa, muhtemelen bu yüzden bunalıp hata yaptı."

"Aynı hatayı muharebe esnasında, peşimizde sözgelimi Habsburg donanması varken yapsaydı, o zaman da böyle düşünür müydün?"

"Reis, eğer en baştan güvenmeseydiniz, İsmail Ağa'yı ne yanınızda ne de kadirganınızda bulundururdunuz. O halde sadece sorumluluğunu arttırın. Belki de istediği yalnızca buydu."

Kemal Reis, düşünceli bir ifadeyle, "Fatih Sultan Mehmet Han," dedi. "İstanbul'u fethettiğinde henüz yirmi bir yaşının başlarındaydı ve hiç hata yapmadı Hızır!"

"Nedeni şu ki, sırtında dağ gibi bir sorumluluk vardı ve İstanbul'u almaktan başka çaresi yoktu! Aksi halde etrafını kuşatmış yerli hanelerin o zehirli kısıracından çıkamayacaktı."

İşıl işıl gözlerle gülerek, "Haklısın oğul," dedi Kemal Reis. "Yetenekli adamları dar bir alana sıkıştırmamalı, bütüne yayılan mutlak bir nüfuz ve mesuliyet alanı sağlanmalı!"

"Son bir soru daha sana Hızır!"

"Emret Reis."

"Korsanlar bizim sularımızda nasıl bu denli rahat hareket edebiliyorlar? Sence buna bir çare var mıdır?"

Hızır, kalın kollarını ve geniş sırtını saran mintanının içinde, adalelerini belli belirsiz esnetti. Annesini hatırlamıştı ansızın. Neden ama? Akşamın kanlı ufkuna döndü yüzünü. Kristal bir gece yaklaşıyordu. Hafifçe iç geçirdi, “Ancak adadaki büyüklerimizden işittiklerimi ve bu bilgiler ışığında Oruç ağabeyimle kıyasladıklarımı söyleyebilirim size Reis'im.”

Devam et manasında başını salladı Kemal Reis.

“Rodos Şövalyeleri Portekizlilerden destek alır, onlar da İspanyollardan; nihayet hepsi İmparator Maksimilyan ve onunla Avrupa liderliği hususunda gizlice sürtüşen Fransa Kralı XI. Louis'e yaslanırlar. Denizlere büyük armadalar indirirler ve bizim donanmalarımız, sizin şahsi çabalarınız haricinde küçük ve az sayıda muharip gemiden ibaret olduğu için denizlerde düşmanla boy ölçüşemez. Karada biz, denizde onlar diye düşünürsek eğer, bu işin bir çözümü de yoktur! Bereket versin kendi aralarında açık bir rekabet vardır da doğrudan bizimle uğraşmaya vakit bulamazlar. Lakin çare derseniz, siz büyüklerimizin çabalarına ve Devleti Aliye'nin bunu bir devlet siyaseti haline getirmesine bakar! Arzu ettiğiniz bahriye mektepleri, devletimizin bu uğurda atacağı en müspet adımlar olacaktır.”

Kemal Reis, düşünceli bir ifadeyle başını salladı önce. Ardından birinci kurmayı Mentешeli Sulhi Reis'e dönerek, “Azap Armador İsmail Ağa'yı hücreden çıkarın!” dedi. “Bu çocuklardan öğreneceği çok şey var.”

Gençlerin ve gemi zabitlerinin şaşkın bakışları arasında, denizdeki tuz buğusunun ve kokusunun iyiden iyiye yoğunlaştığı dakikalarda getirildi Tekirdağlı İsmail. Kadırganın alçak ambarındaki hücresinde iki büklüm durmaktan bacakları ve beli uyuşmuştu. Vardiyanların kollarında adımlarını güçlkle atıyordu. Pranga izleri taşıyan bilekleri kanlıydı. Sırtındaki kuzu gönünden zırhlı muharebe ceketinin göğsünde ve kara çakşırında kan izleri vardı.

Kemal Reis, “Şefaatçin bu çocuktur İsmail,” dedi kısaca. “Affedildin ve güverte sorumluluğun arttırıldı. Bundan sonra yalnızca intizamından değil, yelkenlerin bakımı, leventlerin sağlığı ve iaşe